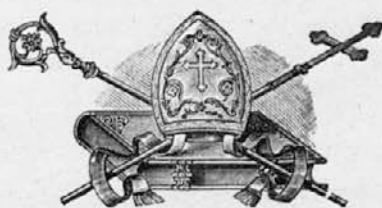

Ljubljanski Škofijski list.

Leto 1903.

V Ljubljani, 1903.

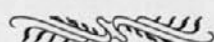
Tisk Katoliške Tiskarne v Ljubljani.

KAZALO

K XXXVIII. LETNIKU (1903)

LJUBLJANSKEGA ŠKOFIJSKEGA LISTA.

(Skupaj 10 števil.)

A	Stran
<i>Alkohol</i> , sredstva proti njemu	96
<i>Alojsijevi</i> šče, na novo sprejeti gojenci za leto 1903/4	90
<i>Amerika</i> , skrb za izseljence tje kaj	35, 96, 105
<i>Anton Bonaventura</i> dr. Jeglič, knezoškof ljubljanski, pismo p. n. gospodom duhovnikom obsegajoče navodila za pastirovanje	1
„ „ p. n. gospodom duhovnikom glede praznovanja papeževe petindvajsetletnice, glede župnijskega konkurza, glede popravkov „pregleda o cerkvenem gibanju“ idr.	31
„ „ p. t. gospodom duhovnikom po škofijski sinodi	83, 95

B	
<i>Birma</i> in kanonična vizitacija	32, 48, 60
<i>Bratovščina</i> Ss. Cordis Jesu, poročilo za leto 1902	79, 84
<i>Brezmadežno spočetje</i> , petdesetletnica razglasenja verskega nauka	99

D	
<i>Decretum</i> S. R. C. de Litaniis Lauretanis adiiciendo praeconio „Mater boni consilii, ora pro nobis“	61
„ Supremae Congr. S. O. circa facultatem dispensandi super impedimento cognationis spiritualis	62
<i>Doktorstvo bogoslovja</i> , nove določbe glede njegove zadobitve	62
<i>Dramatične igre</i> Marijinih družb	95
<i>Društvo sv. Rafaela</i> , pomožni odbor v Ljubljani	105
<i>Duhovne vaje</i> za Marijine družbe	60
<i>Duhovnik v krajnem in okrajnem šolskem svetu</i>	50

E	
<i>Encyclica epistola</i> Pii Papae X.	91

F	
<i>Fasija</i> , zanjo je merodajno število župljanov po zadnjem ljudskem štetju	59
<i>Fastenhirtenbrief</i> Seiner fürstbischöflichen Gnaden	25

O

	Stran
<i>Oberhirtliche Anordnung</i> anläßlich des Todes Seiner Heiligkeit des Papstes Leo XIII.	71
<i>Obligacije</i> skupnega državnega dolga, njihova konverzija	43, 57
<i>Opomin</i> duhovnikom v vojaški zvezi	60
<i>Ordinacije</i> , njihova razglasitev	67

P

<i>Papeš Leon XIII.</i> , višjepastirska odredba ob njihovi smrti	69
<i>Papeš Pij X.</i> , njihova izvolitev	75
<i>Papešev dekret</i> glede nove invokacije v lavretanskih litanijah	61
<i>Paramenti</i> izza časa cesarice Marije Terezije	89
<i>Pastirski list</i> , postni	13
<i>Pastoralne konference</i> leta 1903, vprašanja zanje	10
" " " " poročilo o njih	100
<i>Perijodična poročila</i> in izkazi za leto 1903	88
<i>Petdesetletnica</i> razglašenja verskega nauka o brezmadežnem spočetju device Marije	99
<i>Pobotnice</i> za dviganje ustanovnih prejemkov, način njihovega potrjenja	97
<i>Pokopališča</i> — cerkvena, razsodba upravnega sodišča, po kateri spada naprava cerkvenih pokopališč v področje cerkvenih organov	86
<i>Popravki</i> k „pregledu cerkvenega in družabnega življenja“	12, 31
<i>Poroke</i> naših ljudij na Nemškem, na kaj je paziti, da se delo olajša	65
<i>Postna postava</i>	24

R

Raziskavanje po maticah 47, 48, 59

S

<i>Schlackerjeva ustanova</i> za učiteljske vdove, njen razpis	82
<i>Semenišče bogoslovno</i> , na novo sprejeti bogoslovci	98
<i>Slavica lingua</i> , de eius usu in sacra liturgia	106
<i>Slovstvo</i>	68, 82, 98, 105
<i>Synodus dioecesana</i> , indictio eiusdem	71
" " ordo et acta eiusdem	76
" " Constitutiones eiusdem	98, 105

§

<i>Škofijska kronika</i>	12, 32, 48, 60, 68, 82, 89, 98, 108
<i>Škofijska sinoda</i> v Ljubljani, njen razpis	71
" " " " red in opravila	76
" " " " poziv povablencem	80
" " " " po škofijski sinodi	83, 95

T

Tuberkuloza, predpisi za nje odvracanje 38

U

Umrli duhovniki: Karol Huth, Ivan Šlakar, Alojzij Jaklič 12; Frančišek Waldecker 32; Josip Šlunder, Matej Sitar, Ivan Mavrič, Avgust Turk, Jernej Kosec 48; Sebastijan Čebašek, Janez Šafer, Anton Payer, Josip Kerčon 60; Lavrencij Mencinger, Blaž Petrič 68; Martin Narobe 90; Ivan Kozina 98; Matej Slekovec 108

	Štran
<i>Urbarji stari in podobni registri, njih popis</i>	66
<i>Ustanova Iv. Nep. Schlackerjeva, njen razpis</i>	82

V

<i>Vmeščenja</i>	48, 60, 68, 89, 98, 108
<i>Vojaki-duhovniki, opomin glede zglaševanja</i>	60

Z

<i>Zadušnice za sv. Očeta Leona XIII.</i>	70
<i>Zahvalnica za srečno izvolitev novega papeža</i>	71

Ž

<i>Župnijski konkurs, skupine za izpit</i>	31
--	----

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST.

Št. I.

Vsebina: 1. P. n. gospodom duhovnikom. — 2. Popravki k pregledu cerkvenega in družabnega življenja. — 3. Konkurni razpis. — 4. Škofijska kronika.

1903.

1.

P. n. gospodom duhovnikom.

Vsem gospodom duhovnom želim in prosim od Boga veselo in srečno novo leto, želim in prosim po Devici Mariji iz božjega Srca Jezusovega vseh milosti in vseh pomoči, katerih potrebujemo, da moremo pretežke naše naloge spoznati, se jih pogumno poprijeti, jih stano vitno nadaljevati in srečno dovršiti. Saj nimamo samo dolžnosti maševati in svoje molitve opravljati, ampak moramo tudi dejansko in s krepko roko posezati v narodno življenje, da ga ohranimo na potu zapovedi Božjih ter ga obvarujemo, da ne zaide na napačne in pogubne steze.

V minulem letu smo s pomočjo Božjo lepih uspehov dosegli povsod, kjerkoli smo se gibal in se trudili, da ljudstvu njegovega domačega in javnega življenja ne okužijo strupene liberalne zmote, kjerkoli smo se prizadevali, da spoznamo krive preroke, da spoznamo volkove v ovčji obleki, ter jih milemu ljudstvu v pravi podobi pokažemo.

Ako pogledamo nazaj, bi mogli marsikaj sijajnih dogodkov naštet, no, omenim naj samo dva, katera sta srcu mojemu posebno mila in draga. Mislim na presrečna zadoščevanja presvetemu Srcu Jezusovemu in prežalostni Materi Božji mesca septembra in na mnogoštevilne jubilejske slovesnosti po vsej škofiji, posebno na veličanstvene manifestacije po nekaterih dekanijah. Naj dobri Jezus, katerega smo v sv. Rešnjem Telesu in v vidnem Njegovem namestniku na zemlji tako poslavili, povrne trud dotičnim duhovnim pastirjem, posebno dotičnim gg. dekanom.

Kaj pa v novem letu? Težke naloge nas čakajo, ni še čas počitka, marveč čas odločne obrambe zoper sovražnike Božje in zatorej sovražnike prave sreče našega ljudstva. Želeč, da postopamo vsi v istem duhu in isti smeri, zato hočem vse gospode na najvažnejše strani našega delovanja opozoriti ter prositi, da vsi moje besede uvažujete in se po njih ravnate.

1. V Rimu.

Lani sem v drugi polovici mesca novembra šel prvič službeno v Rim „ad visitanda limina apostolorum“, pa da ustmeno in pismeno sporočim o cerkvenem in družabnem življenju in gibanju v naši škofiji.

Zanimalo bo vse gg. duhovne, ako Vam povem, o čem sta me kardinal Rampolla in sv. Oče posebno izpraševala. Poizvedovala sta, a) da li so duhovni edini in složni med seboj in s škofom, b) da li je neprestano obrekovanje in opravljanje njihovega ugledu pri ljudstvu močno škodovalo, c) da li so se med nas kaj vrinili oni liberalni nazori in nauki, kakor jih nekateri duhovni po Nemškem in po Avstriji razširjajo, d) da li smo krščanski socialci, e) da li duhovni tudi aktivno posezajo v javno življenje in f) da li so duhovni vzornega življenja?

Mogel sem na vsa vprašanja jako povoljno odgovoriti. Saj smo zares edini; nedavno mi je ptuj gospod trdil, kako se govori, da v ljubljanski škofiji duhovni še nikdar niso bili tako složni in edini med seboj in s škofom, kakor dandanes. Obrekovanja in opravljanja nam niso

kaj škodovala, ker z ljudmi živimo: oni gledajo naše trudapolno delovanje njim na korist, pa tudi naše življenje, zato so zmiraj bolj prepričani, da nasprotniki večinoma le obrekujejo in tudi zmiraj bolje spoznavajo, zakaj da obrekujejo ravno nas; res imamo še napak nad seboj, toda ogromna večina se uspešno bori zoper trasti in živi, kakor se duhovnu spodobi; pohujšljivcev je kaj malo in še te krotim, kar morem; krščanski socialci smo skoraj vsi, in kje duhovniki odločneje posegajo v vse strani javnega, cerkveno-političnega in družabnega življenja, kakor pri nas? Ko bi mi tako odločno in požrtvavno ne delovali, kje bi bilo že naše ljudstvo, kako daleč od Boga!

Naše delovanje so odobrile najvišje cerkvene oblasti. Od nekaterih strani se mi je pa letos pisalo, da se ne bodo pokoravali komandi ljubljanskih profesorjev in kaplanov. Kako nespreten ugovor! Ali se dotični gospodje ne prizadevajo delovati pismeno in ustmeno po navodilih svojega škofa, v smislu sklepov obeh katoliških shodov in po naukih sv. Stolice?

Očitano se je meni, da dopustim obstrukcijo, ko bi vendar z eno samo besedo mogel mir napraviti. Jaz naj torej ljudsko katoliško stranko zmešam; jaz naj se vtaknem v taktiko in naj bom povod, da se nam more klerikalizem po pravici očitati; jaz naj pomagam k zmagi in k gospodstvu nad ljudstvom oni stranki, ki je liberalizem, boj zoper Rim, boj zoper katoliško cerkev napisala na svoj prapor? oni stranki, katera z vsemi, tudi najbolj ostudnimi sredstvi izpodbija katoliško organizacijo ljudstva? oni stranki, katere listi, posebno glavni list, donaša ravno letos celo vrsto člankov, kjer podaja čitateljem vse, karkoli se je v stoletjih grdega in nesramnega zoper katoliško cerkev napisalo ne gledajoč, da li je resnično ali ne, oni stranki, v kateri se tajé tudi temeljne krščanske resnice!

In vkljub temu se trdi, da se gre le za osebna nasprotstva; ko se vendar borba suče okoli tega, da li mi kranjski Slovenci ostanemo katoliški kristjani, ali pa da krščanstvo naravnost zatajimo in vsi od njega odpademo!

2. Cerkevno gibanje.

Zadnji številki „Škofijskega Lista“ sem dodal statistični pregled cerkvenega gibanja v naši škofiji, od koder ste lahko razvideli, kako in kje se je to gibanje posebno v zadnjih štirih letih razvijalo.

a) Sv. Misijon.

Priporočil sem svete misijone, da naj se obhajajo kolikor mogoče povsod. Saj so misijoni potrebni za župnije, kjer je versko življenje zamrlo, pa tudi za župnije, kjer je še dosti dobro ostalo. V prvih mora misijon ljudi izpodbuditi, da se zopet poprimejo krščanskega življenja, v drugih pa, da se zopet poživé in obnové, ter morda neveljavne spovedi popravijo. Koristno je, vse tako urediti, da se sv. misijon obhaja vsacih 7 do 10 let, ker v tem času otroci dorasejo in pridejo v najbolj nevarna leta in se tudi sploh v župniji mnogo izpremeni. Prevečkrat sv. misijon se ne priporoča, ker ne sme postati navaden.

Da bo pa sv. misijon uspešen in obrodil stalnega sadu, mora se vsaj tekom enega leta ponoviti. Saj smo tako nestalni, da se radi povrnemo na greh in postanemo mlačni: kako koristno, da se kmalu zopet prebudimo in osrčimo z obnovitvijo sv. misijona. To vsi misijonarji priporočajo trdeč, da je ponovitev pogostokrat še bolj blagoslovljena od svetega misijona samega.

Priporočajo se tudi duhovne vaje za ljudstvo: podobne so sv. misijonu, ker so javne, toda od njega se razlikujejo, ker se v cerkev kličejo stanovi vsak za se, kar je za poduk posebno koristno in za izpreobrnitev jako uspešno. Tudi se ne potrebuje toliko duhovnov, kakor za sv. misijon sam in vsakdanjemu delu se odtegne samo en stan.

V naši škofiji se je od leta 1898 do novembra 1902. obhajal sv. misijon v 188 župnijah; ako je poročilo točno, onda ga v 105 župnijah še ni bilo. Kaj naporno so delovali oo. lazaristi, jezuitje in frančiškani, nekoliko tudi oo. kapucini. Jaz sam sem bil večkrat osebno priča, kako obilne in zmagovalne milosti deli dobri Bog po zasluženju Gospoda Jezusa Kristusa in priprošnji prečiste Device Marije vsem vernikom ob svetem času misijona.

Zelim, da se prav kmalu napravi sveti misijon v župnijah, kjer ga še ni bilo; želim, da se v drugih obnovi in nazadnje, da si vsaka dekanija sestavi načrt, kako naj se vredi sv. misijon, da tekom 7 do 10 let pridejo vse župnije na vrsto. Da bi se gg. duhovni pastirji na shodih o sv. misijonu, o pripravi zanj in o vsem potrebnem točno podučili, sem dal na zadnjem shodu gg. dekanov v Ljubljani vsacemu knjižico: P. Max Kassiepe, Ob. M. J., Volks-

missionen und Exerzitien; Kevelaer 1902. To knjižico vsem priporočam.

b) Češčenje presv. Srca Jezusovega.

Ali mi je treba duhovnike k temu še vzbujevati? Gospod Jezus sam želi, da mu ne izmerno Njegovo ljubezen vračamo z ljubeznijo in da mu zadoščujemo za razžaljenja, katera trpi v presv. Rešnjem Telesu; On sam izpodbujava vse, naj to češčenje po močeh razširjajo; On sam trdi, da je češčenje Njegovega Božjega Srca pomoč določena za prenevarne zadnje čase, pomoč za vsacega, ki hoče, da se ne izgubi. In mi duhovni, katerim je izročen sv. Zakrament in v sv. Zakramentu izročeno samo živo Srce našega Jezusa, bi ostali malomarni, hladni, mrzli!

Ali niso sv. Oče tej želji božjega Srca Jezusovega ustregli? Povzdignili so praznik presvetelega Srca Jezusovega v praznik prve vrste, izpodbudili so v novem stoletju vse narode, da smo se temu presv. Srcu posvetili; v svoji dotični okrožnici so razvili kraljevo zastavo tega božjega Srca, pod katero naj se zbiramo in borimo za kraljestvo Božje zoper kraljestvo satanovo.

Mi duhovni ljubljanske škofije imamo dvojno nalogo. Prvič, napredujmo v češčenju presvetelega Srca mi sami. Pa kako?

Prav lahko mi sami opravimo vsacega dne ono molitev, katero sem lani ljudstvu priporočil, ter po rokah Marijnih darujemo presvetemu Srcu Jezusovemu molitve, dela in trpljenja celega dneva v spravo za vsa razžaljenja, katera trpi v sv. Rešnjem Telesu in v namene, v katere se daruje na naših altarih. Ako bi ta namen prav resno opravili, ali bi ne bili pravi služabniki kraljevega Srca Jezusovega? ali bi mu s tem ne vračali ljubezni za ljubezen, ker bi vse svoje življenje darovali le v njegove namene?

Vsak dan darujemo sv. mašo, kjer v rokah držimo, da, v srce sprejmemo samega Jezusa, tedaj tudi njegovo Božje Srce. Ali ne bomo Jezusa razveselili, ako se za sv. mašo prav vestno pripravimo s čistostjo srca, z jutranjo molitvijo, z vsaj kratkim premišljevanjem in ako sv. mašo ne le vsacega prvega petka v mescu, ampak večkrat razun za glavni namen darujemo tudi v zadoščenje za vsa razžaljenja, katera trpi presv. Srce Jezusovo v sv. Rešnjem Telesu? Pa tudi obhajamo se vsacega dne: ali ne moremo sv. obhajila tudi v ta namen darovati, da mu zadostimo za raz-

žaljenja, katera smo Mu prizadejali mi sami, ali naši sobratje, ali naši mladeniči in drugi verniki v naši župniji, v naši škofiji?

Kaj pa tabernakelj? Quam dilecta tabernacula Tua Domine virtutum: concupiscit et deficit anima mea in atriis Domini! (Ps. 83.) Ali nas srce naše ne vleče pred tabernakelj? Kje je vera naša? Nisi duhoven, ako vsacega dne vsaj za nekoliko minut Jezusa, svojega Boga in Zveličarja, ne obiščeš. Oh, On te tako milo vabi: Venite ad me omnes! Zapiši se v društvo adoratorum in zaveži se na teden vsaj enkrat po celo uro pred tabernakelnom prebiti in zaupljivo občevati s svojim Jezusom. Čitaj „Evharistijo“, čitaj rad kaj o presv. Srcu Jezusovem, da se zaveš, kaj imaš v tabernakeljnu, kak zaklad ti je Božje Srce tvojega Jezusa.

Drugič, bodimo apostoli te pobožnosti. To bomo pa le onda, ako smo sami polni tega svetega ognja. Storite z vneto vsaj to, kar je v škofiji naši določeno, in sedaj kar naravnost zapovedujem. In sicer: trodnevno o prazniku presv. Srca Jezusovega v četrtek, petek in soboto zutraj po sv. maši, ali pa zvečer; pojejo se litanijske molitve presv. Srca Jezusovega, doda posvetivna molitev in podeli se sv. blagoslov; onda pobožnost vsake prve nedelje; izpostavi se presv. Rešnje Telo, opravi se enournno skupno češčenje, h koncu se pojó litanijske molitve presv. Srca, doda se dotična molitev in podeli se sv. blagoslov, kakor je določeno v sklepih objavljenih v škof. Listu l. 1899., str. 72 in l. 1900., str. 27 št. 6, 7. Ta pobožnost se more tudi vsacega prvega petka obhajati. Vsacega prvega petka v mescu dopustim sv. mašo coram Sanctissimo povsod tam, kjer bi se je verniki mnogoštevilno udeleževali.

Priporočam pa prav iz srca, da se skupno češčenje za vse župljane ali pa po stanovih uvede vsake nedelje po eno uro, kakor je to natančneje opisano v Škofijskem Listu 1900. str. 27. Mislim namreč tako, da verniki molijo skupno kakor v koru, kjer se dva zbora vrstita in dotične molitve iz knjige „Večna molitev“ glasno, razločno, skupno opravljata. O teh nedeljah ni ravno potrebno, da se Najsvetejše izpostavi, le dve sveči naj bi se prižgali.

Na to pobožnost treba vernike vabiti, ne le v cerkvi, ampak tudi privatno. Skušajte šolarje iz vsakdanje, še bolj iz ponavljavne šole na to češčenje privaditi. Ne odnehajte, dokler tudi mož in mladeničev niste pridobili. Naredite uro zanimivo, da ne bo dolg čas: naj se čita glasno, naj se s početka ali v sredi kaj zapoje, naj se moli rožni venec: glavno pa je, da si ti, duhovni pastir, vmes med čedo zbrano okoli Jezusa; ako Tebe ni, gorečnost je v nevarnosti: oh, žrtvuj dotični trud neizmerni ljubezni Jezusovi!

Priučavajte vernike tudi na zadostivno sv. obhajilo, katero sam Jezus želi kot najboljši čin Njemu tako dragega zadoščevanja. Da boš v srcih plamen vnemal, moraš večkrat govoriti o presv. Rešnjem Telesu, o zadostivnem sv. obhajilu, o Božjem Srcu Jezusovem. V tvoj lasten poduk in kot pripomoček za kratke govore o dotičnih prilikah priporočim dve krasni knjigi: a) A. Blättler, *Mana in der Wüste oder das Geheimniss der heiligsten Eucharistie*, 2 Bände, Ravensburg; b) Fr. Hattler, S. J., *Herz-Jesu-Ehrenpreis. Erklärung der Litanei vom heiligsten Herzen Jesu*. Innsbruck, Tolle et lege.

Hvala Bogu, da ste duhovni pastirji v tem pogledu v naši škofiji že mnogo dosegli. Iz priloge zadnjemu Škofijskemu Listu razvidite, da je pobožnost prve nedelje vpeljana v 284 župnijah, torej skoraj povsod in da je skupno češčenje vsake nedelje vpeljano v 147 župnijah. Koliko se dobrega stori, kako se Srce Jezusovo potolaži in razveseli! Koliko se svete ljubezni v srcih vname! Koliko se greha prepreči!

c) Marijine družbe.

Kraljestvo Jezusovo pa mora k nam priti po Mariji. Ona nam je Jezusa dala, saj je Mati Njegova; Ona ga mora dati tudi sedaj posameznim vernikom, posameznim družinam, celi škofiji. Saj ima Marija neomejeno moč nad Božjim Srcem Jezusovim, ker je Mati Njegova, vsemogočna je ne po naravi, pač pa po priprošnji; Ona vas ljubi, ker ljubi Boga in Jezusa in nič bolj ne želi, kakor da mi Bogu služimo, Jezusu zvesti podložniki ostanemo, se greha varujemo, strasti premagujemo, skušnjave zatiramo, v krščanskem življenju napredujemo, in srečno umrjemo in se večno izveličamo. Ali ne gleda Ona presv. Srca svojega Sina in ali ne vidi v tem Srcu globoke rane, trnjeve krone, groznega križa? ali ne ve, da je Sin

Božji vse to za nas pretrpel? ali torej ne spozna neizmerne vrednosti naše duše, našega življenja, naše večnosti?

Zato trdno zaupajmo in bodimo čvrsto prepričani, da nam bo iz presv. Srca Jezusovega prav rada in prav lahko dobila vseh onih milosti in pomoči, katerih potrebujemo, da ostanemo zvesti svojemu Bogu, da ne odpademo, da ne grešimo, da se ne izgubimo. Edini pogoj za pomoč je, da Jo za pomoč prosimo.

V tej luči bomo spoznali pomen Marijinih družeb. Udje se posebno tesno oklenejo Marije, posebno goreče jo časté, posebno srčno jo ljubijo; zato pa dobé po njej tudi posebnih dejanskih milosti, da bolj jasno spoznajo dobro in hudo, da bolj odločno dobro ljubijo in storé, bolj odločno hudo sovražijo in pobijajo. Sam vem iz mnogih izkušenj, in koliko duhovnikov mi je tudi reklo, da je v družbi mnogo udov ohranilo krstno nedolžnost, ki bi jo bili drugače izgubili; drugi so se obvarovali mnogih smrtnih grehov, ki bi jih bili drugače storili; tretji so se vsaj rešili, da se niso ugreznili v hudobije, ampak so po prvem padcu brž vstali in iz novega začeli krščansko življenje. O svete vojske, o sijajnih zmag pod zastavo Marijno!

Zato pospešujem te družbe in se srčno veselim, da se v naši škofiji tako bujno razširjajo. Iz omenjenega dodatka ste videli, da je mladeniških družb 87, dekliških pa 159! Koliko manj hudobij in razuzdanosti! Koliko več čednosti in čistosti! Le prosim Vas, da Marijine družbe vodite točno po pravilih: mesečni shodi, določeno prejemanje sv. zakramentov, ogibanje slabih tovarišij je bistveno za družbe; tudi pri sprejemu bodite previdni, da družba ne pride v sramoto; prosivce poprej dobro preizkusite, da li hočejo in morejo pravila natančno izpolnjevati. Bolje manj udov, toda dobrih, kakor pa mnogo, toda nevrednih.

Z mladeniči je težko! Le obupati ne! Stara navada železna srajca, ast gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo. Trkajmo, poskušajmo v spovednici, po materah, po dobrih sestrah; vzgojujmo v tem duhu fantiče v šoli, vsadimo jim v srce gnjus do razuzdanih fantovskih tovarišij in ponos zavoljo poštenega, mirnega, treznega življenja; ko šole dovrše, sprejmimo jih v družbo. Delajmo dosledno, da si boljših mladeničev vzgojimo. Ne pozabimo pa, da mi le sadimo in prilivamo, Bog pa je, ki daje rast; toda dal jo bo prav bujno, ako Ga z neomejenim zaupanjem prosimo.

Molimo torej za mladeniče vsak dan! Kadar mašuješ in je Gospod Jezus pred teboj na altarju, ali kadar klečiš pred tabernakelnom, pred to prostovoljno ječo neskončne ljubezni, priporočaj dobremu Jezusu mladeniče svoje župnije, priporočaj jih skupno in posameznike. Zaupaj, molitev ne bo zastonj, le vztrajaj!

Za poduk pri shodih priporočam nastopne knjige: 1. *Ermahnungen für Jünglinge und Jungfrauen. Von einem Landpfarrer der Diocese Brixen. Innsbruck. 1900.* — 2. Dr. Schneider, *Der Tugendweg für junge Mädchen. Regensburg. 1902.* — 3. Müller, *Kampf um die Keuschheit. Sieben Predigten zunächst für die Fastenzeit. Münster in Westfalen.*

3. Izobraževalna društva.

Kdo ne bi znal ceniti izobraževalnih društev? O teh smo se menili na lanskem shodu gospodov dekanov v Ljubljani. Kratko poročilo g. vikarja Smolnikarja je natisnjeno v lanskem Škofijskem Listu str. 42, 43, 44. Ali ste dotična navodila premislili? Čitajte tudi dotične razprave v „Domoljubu“ in razne dopise o lepih uspehih povsod tam, kjer se je gorečnosti in spretnosti duhovnov posrečilo, taka društva osnovati. Od nekod se mi je pripovedovalo, da so ravno mladeniči iz Marijine družbe prvi pristopili. Upam pa tudi, da bode ravno izobraževalno društvo prav dober pot v Marijino družbo: mladeniči se bodo obvarovali surovosti, pijanstva, ponočevanja, slišali bodo marsikaj podučnega in izpodbudnega, pa bo njihovo srce tudi za pravo krščansko življenje bolj pripravljeno in to življenje se bo v Marijini družbi razvijalo in razcvitalo.

Iz omenjene priloge ste razvideli, da teh družeb ni še veliko. Kaj ne, da jih bomo pomnoževali? Res, truda je veliko! Neki duhovnik je vzdihnil: „Toliko so nam dela že naložili, vsaj ga ne moremo več prevzemati!“ Resnično, skoraj preveč ga je! Kadar pa pogledam križ, kadar pogledam presv. Srce Jezusovo in vidim Njegovo globoko rano, trnjevo krono in grozni križ in pomislim, da je sam Sin Božji toliko žrtvoval za me, žrtvoval za naše mladeniče, in da bi brez našega truda vse njegovo trpljenje ostalo brez sadu: onda mi pogum raste, dela, truda in križa za Jezusa pri našem ljudstvu se ne plašim!

Pri dekanjskih shodih, pri zborovanju društva „Sodalitatis“, pri medsebojnem obiskovanju se o tem pogovarjajte, drug drugemu

svetujte in pomagajte. S tem boste pripomogli k pravi omiki našega ljudstva, pripomogli, da se človeštvo, društvo zopet preustroji po stanovski organizaciji v duhu svetega evangelija. No, pa naj še nekoliko bolj natančno spregovorim o vzgoji mladine, posebno mladenčev.

4. Vzgoja mladine.

Prav premišljeno sem dal lani za dekanjske konference vprašanje: „Kako naj bi uspešno skrbeli za mladeniče a) dokler hodijo v šolo, b) ko šolo dovršijo, c) ko odhajajo in odidejo v tuje kraje, d) ko se ženijo.“ Hotel sem veleč. gospode duhovne pastirje opozoriti na to, naj bi premislili, kako treba sistematično, po določenem načrtu postopati od otroških do možkih let, ako hočemo mladino res vzgojiti; hotel sem vsem dati priliko, naj bi premišljevali življenje mladenčev v župniji in svoje dosedanje postopanje, pa morda izprevideli, da ni kaj uspešno tudi iz tega razloga, ker ni sistematično preračunano skozi vsa leta po potrebah starosti in okolnosti.

Zanimali so me zapisniki konferenčnih obravnav, še bolj pa elaborati naših gospodov kapelanov; se vé, da prav vseh nisem mogel prečitati, precej sem jih pa vendarle. Mnogo lepih misli in nasvetov sem našel, pogrešal sem pa dveh stvari: prav sistematično, zavedno izpeljane razprave nisem dobil, pač pa nekoliko približno takih, in nikjer nisem dobil obveznih sklepov za dekanijo, po katerih se hočejo vsi duhovni pastirji v dekaniji ravnati. Dopustite mi, da svoje misli bolj natanko razložim.

a) Splošno navodilo.

Vzgojno delo ima dve nalogi. Vzgojenca mora učiti, da se bori zoper slaba nagnjenja in strasti, ter razvija v sebi vse čednosti krščanskega življenja, kakor so dotični starosti primerne. Preučiti moramo torej, katera slaba nagnjenja, katere posebne strasti in v kaki meri so v otroku in mladeniču. Ker pa vemo, da nagnjenja vzbuja in strasti vžiga posebno svet, v katerem živi otrok in mladenič, zato moramo spoznavati nevarnosti, katere preté otroku, v katere more zabresti mladenič doma in na tujem. Vse to nam pové moralka, psihologija in posebno izkušnja vsakdanjega življenja. Opozarjam na nauk „de passionibus“.

Zraven tega premišljujmo pripomočke za mladeniča, da nagnjenja, strasti in nevarnosti spozna in da jih sovraži, pripomočke, da si okrepi voljo boriti se zoper nje z vso silo za nasprotno krščanske čednosti. Ti pripomočki so poduk, molitev, sveti zakramenti.

Poduk od matere doma, poduk v šoli pri razlagi krščanskega nauka, kjer naj se v mlada srca vsaja strah Božji, stud nad grehom, ljubezen do Jezusa, navdušenost do sv. čednosti, posebno do pokorščine, ponižnosti, čistosti, zmernosti in vedno potrebnega zatajevanja; onda poduk v cerkvi s prižnice in v spovednici, poduk pri velikonočnem izpraševanju, poduk po dobrih časopisih in knjigah.

Toda poduk brez molitve ne bi peljal k zmagi: dodajati se mora vsacega dné goreča molitev. Verski nauk je, da brez pomoči dejanske milosti Božje ne moremo strasti premagovati, greha se varovati in čednostno živeti. Bog pa dá pomoč navadno le, ako ga goreče prosimo. Posebno velikega daru stanovitosti do konca ne moremo doseči razun po vsakdanji goreči molitvi. Kdor ne moli, gotovo pade in se izgubi.

Pa tudi moč svetih zakramentov se mora dobro poznati. Dajo ali pomnožujejo nam posvečujočo milost Božjo in s to milostjo sposobnost za čednosti (*habitus virtutum*), pa darove sv. Duha. Onda nam podeli še vsak zakrament posebno milost ali pravico, pri raznih okolnostih dobiti od Boga milosti potrebne, da se doseže namen sv. zakramenta, n. pr. vsled sv. krsta pravico na milostno pomoč, da moremo kot otroci Božji živeti; vsled sv. birme, da se moremo za življenje po veri boriti in v veri zvesti ostati; vsled sv. pokore, da se ne povrnemo v greh; vsled sv. Rešnjega Telesa, da se moremo v ljubezni zmiraj tesneje z Jezusom združevati. Vidite, kako tesno je čednostno življenje zvezano s svetimi zakramenti! Kdor jih ne sprejema in izgubi posvečujočo milost Božjo, izgubi notranje vsposobljenje za čednosti, izgubi pravico na posebne dejanske milosti pri raznih potrebah, zato postane moralno popolnoma slab, nazadnje zaslepljen, da prežalostnega stanu svojega še ne spozna, ampak se celo ponaša ž njim.

Spoznajmo posebno potrebo zakramenta sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa. Pri sveti pokori se mi posvečujoča milost povrne ali pomnoži, z njo se mi povrne ali pomnoži tudi sposobnost za čednosti in pravica na

posebne pomočke, da se v greh ne povrnem; onda pomaga poduk spovednikov, obžalovanje grehov iz srca in trdni sklep. Kako je to važno posebno onda, ko se slaba nagnjenja prikazujejo, ko se strasti in požljivosti poprej nepoznane vnemajo: tu je treba očetovskega poduka, tu je treba posebne pomoči zakramentalne milosti! Ako tega ni, mladenič smrtno greši in ako v grehu obleži, bo zmiraj bolj pogosto padal in se v razuzdanosti zmiraj bolj globoko pogrezoval, ker je izgubil posvečujočo milost, z njo sposobnost za čednosti in pravico do posebnih pomoči, da se obvaruje novega padca. Kolika nevarnost torej, ako se zakrament sv. pokore prejema le enkrat, dvakrat na leto!

Kolike pomoči podeljuje sv. obhajilo! Kar je hrana za telo, njegovo moč in zdravje, to je sv. obhajilo, ta nebeška hrana, za dušo, za njeno moč in zdravje. Saj nam ravno sveto obhajilo življenje milosti Božje najbolj pomnoži, obvaruje nas smrtnega greha, ozdravi nas vsakdanjih slabosti, zmanjšuje nam huda poželjenja vsaj indirektno, podeljuje nam ljubezen, veselje, pogum in moč za vse dobro. To pa le onda, ako se pogosto vredno uživa. Kdor torej k sv. obhajilu ne hodi, ne bo imel notranje moči za dobro, hude želje se bodo razvijale, zadobil bo kmalu smrtno rano, oslabil bo in za krščansko življenje popolnoma opešal.

Dobro treba torej preceniti moč poduka, moč molitve in zakramentov zoper slaba nagnjenja in zoper silne strasti. No, treba je pa spoznati tudi moč slabega zgleda, slabih tovarišij.

Od kod že veliko otrok hudobnih? Ne samo zavoljo notranjih strasti, veliko več zavoljo zunanjega pohujšanja doma, v šoli, na paši, pri kopanju, na samotnih krajih. Kdo ne vé, koliko zla more napraviti en pohujšan otrok!

Kolike nevarnosti pa še-le mladeniču preté posebno od slabe tovarišije v krčmah, pri nočnih delih, n. pr. ko se lan tare, proso mane, češplje lupijo, mrlič čuvajo in drugo, onda pri skupnem delu na polju, po goricah, v hramih, na travnikih, v tovarnah, ali na sejmi, včasih tudi na božjih potih, nazadnje pri ponočevanju in grešnem znanju. Koliko nevarnosti od slabih knjig in časopisov! Kako se vzbuja požljivost mesa: nezmernost in nersamnost, kako se razvija napuh življenja, kako se jači in nazadnje prevlada živinska stran! Ako se v teh okolnostih opusti poslušanje

besede Božje, ako se opusti molitev, ako se sv. zakramenti le za silo, površno, brez kesanja in spoznanja enkrat, dvakrat v letu prejmejo: ni čuda, da je mladenič izgubljen, za dobro besedo nedovzeten, pač pa dovzeten za slabe tovarišije, za grdo berilo in sploh za vse, kar je sorodno s spačenim srcem njegovim.

Vse te nevarnosti se pa še pomnožé v tujem svetu, v rudokopih na Nemškem, pri raznih delih v Ameriki, kjer se pomočki za dobro še bolj lahko opuščajo, nevarnosti pa povečujejo in je mladenič še bolj prost, še bolj sam sebi in sprideni naturi svoji prepuščen.

Sedaj, ko smo spoznali človeške notranje slabosti, spoznali od Boga dane pripomočke za zmagovalno borbo, spoznali razne nevarnosti, sedaj smo postavili temelj, na katerem moremo določiti vzgojni postopek. Naj ga samo v glavnih potezah načrtam.

b) Posebno navodilo.

Pri šolarjih se mora vzbujati strah Božji, stud nad grehom, ljubezen do čednosti; strahiti se morajo pred raznimi nevarnostmi; onda se morajo navajati na gorečo molitev doma in v cerkvi, na češčenje presv. Srca Jezusovega v tabernakeljnu, prečiste Device Marije, sv. Alojzija; nazadnje voditi k sv. zakramentu, ako je le mogoče, mesečno; važen je čas priprave za prvo sv. spoved, še bolj čas priprave za prvo sv. obhajilo. V ponavljavni šoli se mora vse to nadaljevati. K delu se morajo pritegniti stariši, da pomagajo, posebno da na otroke pazijo.

Ko mladenič šolo zapusti, je ravno v letih, ko se začne spolni nagon silnejše razvijati, pa ga ravno zato mikajo razne fantovske tovarišije, krčme, ponočevanje, nočna dela skupno z dekleti in tudi mu prav posebno iz tega vzroka zamrzi duhoven, zamrzi molitev, zamrzi beseda Božja, zamrzé sv. zakramenti.

Koliko skrbi za-te, duhovni pastir! Ali boš mladeniča zapustil sedaj, ko je v največji nevarnosti? Ali ga boš prepustil silnim strastem, sprijenim tovarišijam, premnogim grešnim prilikam po noči in po dnevu! Sedaj spoznaj moč molitve, moč besede Božje, moč svetih zakramentov; vse podvzemi, da mladenič besedo Božjo posluša, da mladenič moli, da pogosto prejema sv. zakramente.

Toda slabe tovarišije! Res, ako vanje zabrede, izgubljen je: ostajal bo zunaj cerkve, ali pa se potikal po zadnjih kotih cerkvenih; molil ne bo, ali pa prav slabo; sv. zakramentov ne bo prejemal. Glavno je torej obvarovati ga od slabe tovarišije. Kako? Ohrani ga v dobri. Tovarišijo človek mora imeti: daj mu torej dobro in zabavno; združi jih več, združi jih, kar največ moreš v teh tovarišijah in prizadevaj si, da mladeniči poslušajo besedo Božjo, da čutijo potrebo in spoznajo moč molitve, da pogosto prejemajo sv. zakramente.

Iz tega razvidiš pomen raznih mladeniških družb: izobraževalnih in Marijinih, pa tudi razvidiš, da mladeniča vódi v času, ko hodi v šolo, da ga pa po dovršeni šoli ne izpusti iz rok, koj ga vtakni v izobraževalno društvo, ali Marijino družbo in tam nadaljuj vzbujati mu ponos na pošteno, čisto in trezno življenje, stud nad ponočevanjem, pijančevanjem, razgrajanjem, kletvijo, poboji in drugimi nespodobnostmi. Ako je precej mladeničev skupaj v takem društvu, se ne bodo več sramovali moliti, biti v cerkvi na pravem mestu, prihajati pogosto k sv. zakramentu, udeleževati se skupnega češčenja sv. Rešnjega Telesa.

Obdeluj stariše, da ti pomagajo. Pazi, kako bi omejil nočna dela, ali vsaj kako bi razne nevarnosti v toliko zmanjšal, da ne bodo več occasio proxima grehu. Ni dosti, da samo v cerkvi govoriš; poišči si zaveznikov in zaveznice, kateri se bodo dogovorili, kako postopati, da se zunanje priložnosti odstranijo, ali vsaj zmanjšajo. Posebno krčmarjem na srce govori ljubeznivo, ako treba, tudi resno. Nikogar se ne boj: gre se za duše odkupljene s krvjo Jezusovo. Prizadevaj si, da bo javno mnenje za-te in tvoje delovanje, na strani dobrih mladeničev.

Ko gre mladenič na tuje, naj bi se ti prijavil, da mu priporočiš, naj ostane stano-viten v sedanjih navadah: naj moli, posluša besedo Božjo, prejema sv. zakramente in se varuje slabih tovarišij. Ostane naj v zvezi z domačo družbo, kateri naj včasih piše, in katera naj mu odgovori; ako je na tujem več mladeničev blizu, naj se tudi združijo v duhu, v katerem so doma odrasli in naj izbrani prednik nanje pazi, da vse dolžnosti izpolnjujejo. Tudi s teboj naj ostane v zvezi; nikar se ne boj truda, da mu katerikrat pišeš. Seveda bi bilo najbolje, ko bi se mi duhovni naše škofije postavili v zvezo z duhovni onih župnij in škofij na Nemškem, posebno v Ameriki,

kamor naša mladina zahaja in bi si gledé naših mladeničev dopisovali. Isto naj bi tudi veljalo za može, za žene in dekleta. Poskusil se bom v tem oziru dogovoriti z našimi slovenskimi škofi v Ameriki, da se pismeno dogovorimo in moremo natančno zvezo z njimi skleniti letos, ko nas pridejo obiskat. Poskusimo!

Slično naj se postopa, ko gre mladenič k vojakom.

Kaj pa, ko se ženi? Pri tem vprašanju sem jaz najbolj na to mislil, kaj naj se stori, da pride mladenič neomadeževan v sveti zakon. Kako lepo in ginljivo je, ako stojita pred altarjem ženin in nevesta oba deviška! Vsa zgoraj opisana skrb že sama po sebi vodi k čistemu življenju. Le treba je paziti na nevarnosti, v katerih so mladeniči, ko začnejo misliti na ženitev in jih zoper to oboroževati. O tem nas podučujejo učitelji v dotičnih moralnih knjigah.

To je sicer kratek, toda utemeljen in pre-mišljen načrt za naše delovanje. Duhovni pastirji, na noge v Imenu Jezusovem, da si vzgojimo nov rod bolj čist, bolj trezen, bolj plemenit, bolj krščanskega življenja! Ali ne bi hoteli pri shodih „Sodalitatis“ tega vprašanja še pretresavati? okolnostim primerne sklepe napraviti? ter onda pogovarjati se večkrat o uspehih in neuspehih, pa tudi o njihovih razlogih? Res, vseh mladeničev ne boste rešili, prav mnogo jih pa boste: Jezus, dobri Pastir, bo vaš pomočnik in vaše večno plačilo.

5 Proti alkoholu.

O tem prevažnem vprašanju smo že govorili pri shodu gospodov dekanov v Ljubljani leta 1901 in o tem sem poročal v „Škofijskem Listu“ leta 1901, str. 57—60.

Omenil sem, kako nas je prestrašilo poročilo, da se žganja pri nas zmiraj več popije. V letu 1889. se ga je zadacanega v naši deželi popilo 1,053.570 litrov, v letu 1898. pa že 1,561.220 litrov; največ se ga popije v okrajih Kamnik, Kranj in posebno v okraju Radoljica.

Sklenili smo, da se hočemo duhovniki z vso silo zavzeti zoper pijanstvo, posebno zoper žganjepitje. Prosil sem Vas onda, da začnimo pri mladeničih, posebno po Marijinih družbah, da zbirajmo može v družbe zoper pijanstvo, da vplivajmo na gostilničarje, naj žganja ne prodajajo ali vsaj čez mero ne dajejo, da pritiskajmo na župane in vladne oblasti, naj ne dajejo koncesij za krčme in posebno ne za

točenje žganja, prosil sem, da se o tem posvetujete na konferencah in da bodimo sami vernikom sijajen zgled.

Zdi se mi, da teh nasvetov nismo nič kaj izpeljavali. Hodeč po kanonični vizitaciji sem se tudi prepričal, da so bile družbe treznosti popolnoma brezuspešne. Osnovale so se navadno po kakem sv. misijonu, pristopilo je mnogo članov, toda po največ ženâ, mož in mladeničev pa malo, v par letih je vse zamrlo.

Kaj je temu krivo? Mislim, da pomanjkanje poguma od naše strani, ker je strašna razvada preveč vkoreninjena. Opominjevali so očetje misijonarji, opominjevali ste vi sami v cerkvi in gotovo tudi zunaj cerkve: toda zastonj, in pogum je vpadel. Pa zakaj vse zastonj? Krčme in tovarišije so krive: krčme, kjer se žganje toči brez pomisleka, in tovarišije, ki z nekako silo mladeniča in moža vlečejo v nezumno popivanje.

Dokler nam ne pridejo obljubljene postave, ki bodo z železno roko najnevarnejše prilike odstranile in krčmarjem točenje omejile, pritiskajte na kompetentne faktorje, da krčem ne dopuščajo in one, ki so preveč, zapirajo. Upljivajte na župane in prosite okr. glavarstva: s shodov vaših jim pošiljajte skupne dopise in jih opozarjajte na grdobije, katere žganje rodi. Onda pa organizujte može in mladeniče, da se zavežejo žganja ne piti, vino le zmerno, vselej pa o pravem času iti domu k večerji, večerni molitvi in k počitku. Marijine družbe, izobraževalna društva in tretji red naj vam bodo uspešna sredstva.

Prav vesel sem bil lani shoda, katerega so posebno ljubljanski duhovni v ta namen sklicali. Obljubil sem pomoč in odboru naročil, naj času in potrebam primerno spopolnijo pravila že obstoječe družbe treznosti. Ko se dodelajo in odobré, prosim vse gospode, da greste na skupno delo. Seveda bomo tudi c. kr. vlado morali na pomoč poklicati, da nam pomaga, kar po do sedaj veljavnih postavah največ more.

Mi duhovni moramo pa še posebno na-se paziti in se držati v mejah največje treznosti. Hvalevreden je sklep ljubljanske konference, da naj se vino nikoli ne pije predpoldnem, pred kosilom. Ta sklep priporočim posebno duhovnom v vinskih krajih; kjer ljudje duhovna silijo, da naj že na vse zgodaj pije, kar je že mnoge onesrečilo. Povejte ljudstvu, da pred kosilom pili ne boste. Hvalevredno in pred Bogom jako zaslužno je, ako se nekateri

duhovni zavežejo, da sploh ne le žganja, ampak tudi vina ne bodo pili. Ako jim dopusti zdravje in ostanejo za naporno delo sposobni, naj sklep izpolnjujejo do konca življenja. Toda v duhu prave asceze in ljubezni do bližnjega bi jim svetoval, da se v družbi svojih sobratov njim prilagodé in vsaj nekoliko pijejo, ter ne bodo nekaki posebniki, kar bi prijateljstvo in ljubezen motilo. Sami med seboj pa naj le popolnoma zdržni ostanejo. Vsi drugi pa hočemo v uživanju vina ostati tako odločno zmerni, kakor smo se že navadili in se pravim duhovnom spodobi.

Skoraj vsi ste udje „Sodalitatis“. Uvažujte točko 12, ki govori o krčmah in o raznih obedih. Strogo se tega pravila držite doma in pri skupnih shodih: predsednik naj bo vsem uzoren zgled. Vsekako pa vsem duhovnom brez izjeme strogo prepovedujem po krčmah hoditi iz navade in tam posedati popoldne, ali zvečer, ali še celo pozno v noč. Le onda se sme v krčmo, kadar tako zahteva kaka dolžnost in v kolikor ona zahteva.

6. Naša izobrazba.

Kolika sreča za naše ljudstvo, da imamo duhovnikov res vsestransko izobraženih, da morejo s svojo besedo in s svojim peresom premnogo koristiti. Poglejmo naše liste: „Obzornik“, „Dom in Svet“, „Slovenski Učitelj“, „Vrtec“, pogledjmo knjige in knjižice „Slov.-kršč. - socijalne zveze“, kakor Krekov „Socijalizem“, spis o društvenem in shodnem zakon, poročilo o I. shodu katoliških nepolit. društev, pogledjmo politične naše liste, kakor so „Slovenec“, „Domoljub“ in sedajšenabožni „Bogoljub“, ali se ne odlikujejo povsod naši sobratje? Prav je, da duhovnik pozna domače slovstvo in da to polje tudi obdeluje: Koliko dobrega more storiti, koliko hudega odvrniti, ker podaja mladini in odraslim dobrega, poštenega berila, ter jih odvrača od slabega, zmotnega, pohujšljivega berila.

Vendar moramo pa pred vsem skrbeti, da se v bogoslovskih vedah izobrazimo in dobljeno izobrazbo zmiraj izpopolnjujemo.

V semenišču se gg. bogoslovci mnogo učé. Časovne potrebe so zahtevale, da se je običnim predmetom dodal še poduk iz filozofije in socijologije. Letos bomo ustanovili takozvane znanstvene seminarje, da se go-

spodje še bolj vnamejo za vsestransko napredovanje, za samostalno delovanje in za sedaj tako nujno potrebno delo s peresom.

V duhovnem pastirstvu skušajte prosti čas upotrebiti v to, da čitate ne le časopise, brošurice, razne snopiče, ampak pred vsem temeljite knjige o naših bogoslovskih predmetih. Kdor za nekoliko časa opusti resne študije, kmalu mu duševne moči toliko slabe postanejo, da za tako naporno delo nič kaj prav sposoben ni; veselé ga le bolj kratki članki, kratke razprave po raznih snopičih; onda se pa tudi pravo znanje, znanje sistematično poizgubi.

Kdor v duhovnem pastirstvu naporno dela in se peča z resnimi knjigami, njega bo tako delo zmiraj bolj veselilo, vztrajen bo, pogumen bo in ne bo se plašil truda pri raznih, sedaj prav obilnih duhovno-pastirskih poslih. Seveda tudi razvedrila potrebujete. Ali ga vam ne dajo mnogo naše razne družbe? ali ga ne dobite mnogo, kadar se iz dobrega namena med seboj obiščete? ali ga ne dobite prav mnogo za dušo in telo pri shodih „Sodalitatis“?

Prav temeljito naj se mladi duhovni gospodje pripravljajo za konkurz. Ako dobro preštudirate še enkrat tvarino v istem obsegu, kakor ste jo prvič slišali v semenišču, prav mnogo boste pridobili; saj boste sedaj posamezne nauke bolj razumeli in dobili tudi sistematičen pregled vse tvarine. Ker je pa vsa tvarina preobsežna in ste jo le prav težko mogli obdelati, zato sem si od svete stolice izposloval dovolitev, da smemo tvarino na dvojce razdeliti. S tem sem vam delo olajšal, pa tudi pričakujem, da mi ne bode nikdo lahkoumen in površen, ampak da zadevne predmete resno premislite. Od sedaj se bo pri izpitih malo več zahtevalo. Ponovim naredbo izdano lani z dné 7. marca v „Škofijskem Listu“ l. 1902, str. 49:

Na temelju pooblastila svetega Očeta z dné 17. decembra 1901 razdelim tvarino za izkušnje na dve skupini in sicer obsega:

a) prva skupina dogmatiko, cerkveno pravo in pridigo;

b) druga skupina moralko, pastirstvo, katekizem in homilijo. Teh skupin se mora vsakdo držati; slobodno si pa izbere red, iz katere skupine hoče poprej izpit napraviti; iz obeh skupin ga mora

napraviti vsaj v dveh letih, drugače prvi ne velja in moral bi ga ponoviti, izjema se bo dovolila le in casu evidentis impossibilitatis; izpit bo trajal dva dni, prvi dan pismeni, drugi dan ustmeni; velja za šest let od časa, ko se opravi iz obeh skupin.

Iz praktičnih razlogov sem tako določil, da v pomladanskem obroku se dela izpit samo iz prve, v jesenskem pa samo iz druge skupine.

Prav posebno važno je, da bomo vsi ne samo dobri, ampak naravnost izvrstni spovedniki. V ta namen se moramo vedno in neprestano podučevati. Prav posebno dobro moramo znati moralko, da bomo podučevali ne po svoji glavi, ampak po cerkveno priznanih učenikih, da vemo posebno v nekaterih kočljivih tvarinah, kaj je greh in kaj ni greh? kaj je hudo nagnjenje, kaj strast, kaj izkušnja, kaj privolitev? kako moramo razne prilike današnjih dni presojevati, da sodbe ne bodo ne prelahke, ne preostre? Zraven moralke Müllerjeve bi duhovnim pastirjem prav nujno priporočil delo H. Noldina, S. J. profesorja moralke na vseučilišču v Inomostu. Njegovo delo se kaj lahko bere, ravno prave tvarine se obravnavajo, točke so jako naravno porazdeljene in imajo pred očmi sedanje praktično življenje. Knjiga se imenuje: H. Noldin, S. J., Summa theologiae moralis, 3 tomi. Oeniponte 1902.

Ker se bolj pogoste spovedi množé in tudi pogostejša sv. obhajila, je potrebno, da smo tudi ascetično popolnoma izobraženi, ter dobro razumevamo notranje življenje po vseh raznih stopinjah in pomen vseh raznih notranjih dogodkov, izkušnjav, poizkušenj, slabosti, nevarnosti. Te znanosti nam navadna theologia moralis ne more podati; tudi ne zadostujejo naša vsakdanja premišljevanja in izkušnje našega notranjega duhovnega življenja; še čitanje pobožnih razprav in knjižic nas ne more dovolj podučiti: treba je ascetično znanost sistematično obdelati. Ako tega ne storiš, nikakor ne boš umeval svojega lastnega dušnega stanu, pa tudi ne raznih pojavov pri osebah, katere zares napredujejo na potu krščanske popolnosti. Kako jih boš torej vodil? In vendar se, hvala Bogu, množé. Ako tega ne storiš, ne boš vedel določevati pogostih svetih obhajil. Zdi se mi, da se semtertje kaj slabo razumevajo razne slepljive strani

samoljubnosti, svojeglavnosti, poželjivosti in puščajo k pogostim sv. obhajilom osebe, katere po neočiščenem svojem srcu tega niso vredne.

Želim koristiti Vam in Vašim spovedancem: zato priporočim dve knjigi, da jih dobro preučite. Prva je: Scaramelli, Geistlicher Führer auf dem christlichen Tugendwege. Dritte verkürzte Auflage bearbeitet von Winkler S. J., Regensburg, 1901. 2 Bd. To knjigo si vsi nabavite: lahko se čita, sistematično napreduje od početka duhovnega življenja do vrhunca njegove popolnosti; pri vsakem oddelku doda posebno navodilo za duhovnega vodnika. Ko ste to knjigo preštudirali, onda si morete kupiti še knjigo: P. Bürger, S. J., Unterweisungen über die christliche Vollkommenheit, 1 Bd., Freiburg, 1895. Ta knjiga je tudi sistematična, vendar pa v drugem obziru, bolj težka, pa tudi bolj globoka, osnovana na filozofiji svetega Tomaža in bi mogla mnogo koristiti.

7. Pastoralne konference.

Prebral sem vse zapisnike in tudi precej izdelkov lanskih pastoralnih konferenc. Odkrito rečem, da so me sploh jako razveselile. Natančnejše poročilo še le pride v kateri prihodnjih števil našega lista, ker smo zapisnike z elaborati prepozno dobili, nekatere še le mesca decembra, mesto do konca mesca oktobra. No, ne smem biti hud, ker imajo gg. dekani res mnogo posla, pa se kako ne ravno nujno delo tako lahko odloži in zakasni.

Letos naj se konference pečajo z nastopnimi vprašanji:

1. *Kaj so kasnjivne pridige? Kdaj je opravičen tak govor? Kako je napraviti, da se s njim doseže namen, pa ljudstvo ne razdraži?*

2. *Ali naj se dušni pastir obiskovaje bolnike kaj meni za njih časne in premoženjske razmere? Ali naj sodeluje pri napravi poslednje volje? Kako se je duhovniku vesti v tej zadevi, da si ne nakoplje raznih sitnosti in da se mu ne bo očitala sebičnost?*

3. *Solvatur sequens casus: a) puer 10 annorum confitetur se peccasse contra castitatem; b) iuvenis 20 annorum confitetur se peccasse contra castitatem cogitationibus, desideriis, aspectibus, tactibus; c) puella eiusdem aetatis confitetur de frequentibus impuris cogitationibus, desi-*

deris et de obscoenis confabulationibus;
d) uxor se accusat de pravīs desideris.
 — *Quid agendum confessorio qua iudici*
et qua medico?

8. Shod dekanov.

Tudi letos bom poklical gospode dekane v Ljubljano. Kdaj? Za sedaj še ne vem. Delam priprave za sinodo; preden jo bomo obhajali, rad bi za njo pripravljene določbe z gg. dekani pretresal, da bi bile bolj primerjene našim potrebam ravno v naši škofiji. Skoraj gotovo se bomo sešli dvakrat, ker za enkrat bi bilo gradiva preveč; mislim, da bi prišli skupaj v aprilu in avgustu. Preden pa pridemo skupaj, bom dal priliko gospodom dekanom in vsem duhovnim gospodom, da bodo za stvarino doznali in mogli dodati svoje pomisleke in želje.

9. Vizitacija.

Kanonična vizitacija se bode letos vršila v prvi polovici maja po vseh župnijah dekanije Žužemberk, po vnebohodu Kristusovem v župnijah Dobrova, Ig in Golo, v drugi polovici mesca junija po vseh župnijah dekanije Novomesto.

Red določen v prejšnjih letih se je obnesel, zato naj ostane neizpremenjen. Ker je pa dan v tem času že dolg, more se spovedovanje začeti rano, koj po četrtri uri. Jaz zvečer ne bom spovedoval, ker mi zmanjka časa, pač pa povsod zjutraj od štirih do pol devetih. Gospodje pa lahko tudi zvečer spovedujejo, da se več ljudi udeleži odpustkov in pa po živi v sebi sakrament sv. birme.

Glede otrok ponovim določbo, da naj se v šoli zberejo vsi šolski otroci po posameznih razredih, da naj se izprašujejo kar po vrsti in sicer tako, da pride tudi po redu na vrsto vsa tvarina, katera se je vzela. Naj se izprašuje, po potrebi pa naj se tudi katehizuje, da morem spoznati in presoditi delo gg. katehetov.

10. Mir.

In quaecunque domum intraveritis, primum dicite: Pax huic domui! (Luc. 10, 5.) Da, naša naloga je mir prinašati družinam in narodom. Najpoprej pa moramo ta mir želeti in vzpostaviti sami v sebi, potem ga bomo mogli tudi uspešno oznanjevati. Kadar moraš službeno nastopiti, umiri najprej svoje srce;

govori mirno, ne zbadljivo in razžaljivo, govori v duhu dobrega, ljubeznivega očeta. Gospod je rekel apostolom: „Mir z vami!“; še le potem: „Prejmite sv. Duha!“ (Jo. 20, 21, 22.) Le ono srce, katero si zna ohraniti mir srca, le ono bo sposobno za tolažbe in razsvetljenje sv. Duha; pred nemirom On beži. Torej mir! mir v tebi, mir s tvojo okolico, mir v tvoji župniji!

Toda, kaj pa hočejo besede: „Nolite arbitrari, quia pacem venerim mittere in terram; non veni pacem mittere, sed gladium. (Matthaeus 10, 34.)“ Kako se napoved meča in borbe strinja z napovedanim mirom? Mir namreč se more vseliti samo tam, kjer se je odrezalo, kar je bilo bolešno, kjer se je odločilo, kar ni zdravo. Tako je zmiraj bilo in tako bo zmiraj ostalo: brez borbe ni zmage, brez zmage ni miru. Poglejmo le v človeško srce. Ko se človek prebudi iz dušnega spanja, kolika borba nastane v duši med strastmi in dolžnostjo, kolik vihar divja v srcu: toda po hudi notranji borbi milost zmaga, viharji utihnejo, valovi se poležejo in v miru pluje ladjica življenja dalje.

Isto tako je v človeškem društvu. Kjer koli nastopi apostolski mož in udari z mečem besede Božje, odjekne v društvu in grom zobobni. Duh sveta se prebudi, povzdigne glavo svojo, se silno protivi omejevanju svojega posestva in gospodstva; vsaka ped se mu mora izvojskovati, njegov zavezanec iz pekla neti ogenj. Dobri elementi se zbirajo okoli zastave Kristusove veseli notranjega svojega miru, hudobni pa posežejo po orožju za obrambo, posežejo po zasramovanju, po opravljanju, po nasilstvu.

Stoj, apostolski pastir, ne obupuj, ne omaguj! Počasi se jih bo zmiraj več pridruževalo onim, katerim je Gospod svoj mir podelil. On ti bo pomagal, boj bo prenehal in napočil bo dan, ko boš mogel izreči pozdrav: „Mir vam bodi!“ in vsi, prav vsi ti bodo odgovorili: „S tvojim duhom!“ O presrečnega dne za naše župnije, za našo škofijo, ko nam po hudem, neustrašenem bojevanju izide tak dan miru Božjega!

11. Prošnja.

Prosim vse častite gospode, da moje besede zares uvažujete in točno premislite. Saj sami želite dolžnosti svojega stanu uspešno izvrševati: molimo in delajmo vsi združeno z

istimi sredstvi v isti smeri, uspeh ne bo izostal; Gospod Jezus Kristus nam ga bo gotovo obilno podelil. Vigilate! Nasprotnik še ni opešal; v novem letu hoče svoje liste povečati, da bi še več strupa razlival na naše ljudstvo. Zato ne mirujte: pazite po vseh vaseh župnije, pazite na posamezne hiše, pazite na nevarnejše osebe in per curam animarum privatam skušajte liberalne liste odstranjevati, skušajte svoje vernike obvarovati, da se ne zastrupé in jih ne bo več mogoče ozdraviti. Gospodje, confratres, nikar ne spijmo, nikar ne molčimo!

Posebno pa prosim preč. gg. dekane, da pri shodih dekanijske duhovščine moja na-

vodila preberete in večkrat napeljete govor na razne določbe, posebno o navodilih za sistematično vzgojo mladine in na postopanje zoper razširjevanje liberalnih listov, da se more spoznati, v koliko napreduje ali nazaduje dekanija v cerkvenem življenju, koliko napreduje ali nazaduje v pravi krščanski omiki.

Benedictio Dei omnipotentis descendat super vos et maneat semper.

V Ljubljani na novega leta dan 1903.

† *Anton Bonaventura*
knezoškof

2.

Popravki k pregledu cerkvenega in družabnega življenja.

Vedel sem, da so podatki sem ter tje pomanjkljivi, zato mi je bilo drago, da so mi nekateri gospodje poslali popravke, katere „Škofijski List“ rad ponatisne. Pripomnim, da pregled prikazuje razvoj cerkvenega življenja ob koncu meseca oktobra 1902.

1. V dekaniji trebanjski naj se v župniji „Sv. Križ“ doda:

- a) Marijina družba za mladeniče, od 17. febr. 1902. ima 18 članov, 20 kandidatov;
- b) Skupno češčenje je razun o vseh nedeljah in praznikih še vsako drugo nedeljo od 12—1 za mladeniče in vsako nedeljo od 11— $\frac{1}{2}$ 12 za šolarje;
- c) izobraževalno društvo za mladeniče od l. 1897. ima 72 članov s pevskim in tamburaškim zborom;
- d) knjižnica ima 432 knjig;
- e) čebelici ste dve: jedna za dekliško Mar. družbo, druga za katol. mladeniško izobraževalno društvo.

2. V dekaniji loški naj se v župniji „Stara Oselica“ doda:

- a) skupno češčenje za ženske vsako nedeljo od 11—12 in od 1—2;
- b) sv. misijon l. 1900 s 700 sv. obhajili po oo. kapucinih.

3. V dekaniji novomeški naj se doda, da je bil tudi v Šmarjeti sv. misijon in da ga je Soteska imela skupno s Toplicami v Toplicah.

4. V dekaniji žužemberški naj se pri župniji Ajdovec popravi, da sta se obe Marijini družbi ustanovili 21. avg. 1900 in da je mladeniška koncem oktobra 1902 štela 37, dekliška pa 76 članov.

V Ljubljani, dne 17. januarja 1903.

† *Anton Bonaventura*
knezoškof.

3.

Konkurzni razpis.

Razpisujejo se župnije: Kočevska Reka (Rieg) v kočevski dekaniji; Krško v leskovski dekaniji; Reteče v loški dekaniji; Zgornji Tuhinj v kamniški dekaniji.

Prosvenci za župnijo Kočevsko Reko (Rieg) naj naslové svoje prošnje na svetlega kneza Karola Auerperga; za župnijo Krško na prečastiti kn.-šk. ordina-

rijat v Ljubljani; za župnijo Reteče na velesl. c. kr. deželno vladu v Ljubljani; za župnijo Zgornji Tuhinj pa na častitega gospoda Ivana Lavrenčiča, mestnega župnika v Kamniku.

Kot zadnji rok za vlaganje prošenj se s tem določi 21. februar 1903.

4.

Škofijska kronika.

Kn.-šk. komisarjem na domačem bogoslovnem učilišču v frančiškanskem samostanu v Kamniku je bil imenovan preč. g. stolni prošt dr. Jan. Nep. Kulavio.

Za župnega upravitelja v Šent-Gotardu je bil dekretiran č. g. Matej Pintar, bivši župnik na Trati; za župnega upravitelja na Trati pa je bil dekretiran č. g. Matej Sušnik, kapelan v Selcih.

Stalni pokoj je dovoljen č. g. Vincenciju Polaju, župniku v Retečah.

Umrli so čč. gg.: Karol Huth, upokojeni c. in kr. vojaški župnik in častni kanonik tržaškega stolnega kapitlja, dné 22. decembra 1902 v Ljubljani; Ivan Šlakar, župnik v Šent-Gotardu, dné 1. januarja 1903; Alojzij Jaklitsch, župnik v Kočevski Reki (Rieg), dné 18. januarja 1903.

Priporočajo se v molitev častitim gospodom duhovnim sobratom.

Knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani, dne 19. januarja 1903.